

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Septem Dei beneficia meditata, vt panes corpus, animam reficiunt:
quadrifariamq[ue] quomodo Dominus misereatur: & de octo huius
Euangelij documentis, Sermo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

T. V
21

Sequitur Iesum
in desertum
quomodo de-
beamus.

Triduo sequi
Christum qd.

Ioan. 8.

Ecccl. 12.

quoque conuersi ad Dominum, oportet. Sequamur autem in desertum, col-
ligationem peccatorum peccandi que occasionem omnem relinquentes. In
nouitate enim vita hoc modo ambulantis, & nouiter conuersis, nihil tam
est necessarium, quam abstractam ab hominum familiaritate, à sociali con-
uersatione, ab inutili denique occupatione vitam agere. Sequamur autem
triduo. Prima sit dies, qua gementes peccata nostra cuncta plangamus, ge-
mendo, confitendo, & poenitentia opera faciendo. Secunda dies sit, qua pro-
positum firmemus contra omnem peccatum, contra omnem malum, & contra
hoc quodeunque non placuerit Deo. Tertia dies sit, qua studium imitatio-
nis vite Christi sumamus, ut que placita sunt ei, faciamus semper. Histi-
bus diebus filij, quibus non insipienter occupabitis totam vitam uestram, si
Christum fueritis secuti, si illum fueritis preestolati, cibabit vos pane vite,
reficiet cibo caelesti: quo confortati, redibitis in patriam uestram, vnde ex-
cidistis, perpetuae felicitatis. Quod nobis omnibus largiatur piissimus Do-
minus noster Iesus Christus, qui cum Patre & Spiritu sancto viuunt & regnat
Deus benedictus, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

*Septem Dei beneficia meditata, ut panes corpus, animam reficiunt: qua-
drifariamque quomodo Dominus miseretur. Et de octo huius
Euangelij documentis.*

Operu Chri-
sti prerogati-
ua quæ.

Miraculi hu-
ius sensus
myricus.
1. Tim. 1.
Math. 9.
Lucæ 5.
Ioan. 11.
Matt. 11.

Cum turba multa esset cum Iesu, ne haberent quod manducarent, conuocatis
discipulis ait illis: *Miserere super turbam.* Marci VIII. Non vnum dila-
taxat, sed multa docet nos Dominus Iesus in quouis operum suo-
rum. Eius enim opera præ alijs operibus omnibus hoc habent, ut nullum
sit quod scandalizet, nullum sit quod non ædificet, nullum quod non lo-
quatur & doceat. Quapropter nullum est miraculum Christi, quod non su-
pra hoc, quod est miraculum, potentiaque diuinæ signum, aliquid instruat,
doceatque contemplantem, id quod modo in hoc quoque contingit mira-
culo. Nam iuxta literam historix Dominus Iesus quatuor millia homi-
num esurientium satiauit panibus septem. Nec tamen hoc adeo est insolu-
tum potentia eius diuinæ. Siquidem quis alius feminis grana modica mul-
tiplicat in terram iacta, facitque ut cum incremento maximo reddantur in
messe, nisi qui hodie ex paucis panibus hominum maximam multitudinem
pauit? Quod ergo ex granis facit paucis quotidie, hoc iam pridem, & nunc
iterum, ex paucis panibus fecit. Est tamen aliud quoque, quod aut hoc mi-
raculum loquitur, aut in hoc miraculo, iuxta spirituale sensum intelli-
gitur. Dominus enim Iesus in hunc mundum venit peccatores saluos facere,
colligere dispersos, & reducere errantes. Veniens itaque cepit prædicare, &
confluxerunt ad eum turbæ multæ. Vnde cunq; enim venerunt qui pole-
cerent opem & consilium ab eo, omnes benignè recepit, misericorditer ad-
iuuit, & sapienter docuit. Sequuta sunt igitur illum turbæ multæ, puta ex Lu-
dæis, ex gentibus, & ab initio nascentis Ecclesiæ vsque in finem. Quotquot
autem sequebantur illum, cum eo profecti sunt in desertum seu in solitu-
dinem, quo segregati à conuersatione generali hominum, subducerent se
quo-

quoque omni occasione peccandi. Qui enim peccandi renuit vitare occasio-
nes, non dicitur continere velle à peccato. Est igitur propter innocentiam
vita abstracta ac solitaria quaerenda. Est nihilominus alia causa propter
quam quaerenda est vita abstracta ac separata, puta vt ibi diuinum instin-
ctum liberior inspirationesque sacras percipiat homo. Neque enim in so-
litudine mundo seruitur, vt in ciuitate. Hoc tamen maxime de solitudine
intelligitur cordis, quæ occupationes excludit mundi. Propterea in Osee
dicit Dominus: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius.* Vides itaque
urbas, miserebatur. Et nisi profecto misertus esset nostri, venissetque ad
nos, perissemus omnes. Fuit igitur eius aduentus præcipue nobis necessa-
rius, vt Apostolus ait: *Deum qui diues est in misericordia sua propter nomiam chari-
tatem suam qua dilexit nos, cum essemus mortui peccatis, caritatem sic aut nos in Chri-
sto, cuius gratia saluati estis.* Quod autem dicit inter eos esse, quorum miseretur
quosdam, qui de longè venerunt, significare vult nos peccatores gratiores,
quibus dicit Apostolus: *Vos qui longè eratis aliquando, nunc prope facti estis in san-
guine Christi.* Tres autem dies penitentia sunt exercitia, vt quicquid co-
gitando quicquid loquendo quicquidve operando deliquimus, quasi tri-
bus diebus stendo & gratiam Dei suspirando diluamus. Possunt nihilomi-
nus per tres dies, tres intelligi ætates hominum: Pueritia, Iuuentus & Senec-
titas. In quibus si Christo quis inseparabiliter adhererit, ad refectionem
caelestis perueniet conuiuuij. Interim tamen in deserto penitentia reficiet
nos septem panibus. Qui sunt inquis, panes isti septem? Dico septem sunt
beneficia Dei, quæ in mente dum recoluntur, reficiunt & satiant. Primum
est, quod à Domino Deo nos esse creatos scimus: & hoc non ociose, sed vt
hic ipsum diligamus, illi seruiamus, nos illi subijciamus. Ipsum inquam,
Deum & creatorem nostrum, nos verò miseræ eius inutilesque creaturas
intelligamus. Creauit autem nos, vt participes nos suæ æternæ beatitudi-
nis faciat. Vide iam fili, an non reficiat hic panis, quando meditatio tua
circa hoc occupatur, vt sentias quanta dulcedine, quanto amore, quan-
toque misericordiate, cum non esses, vt esses, fecit. Et ad quid te fecit, ni-
si vt illum cognosceres, cognoscendo amares, amando illo fruereris? Vide
igitur quanti habitus sis à Deo, qui tibi dedit esse, vitam, animam rationa-
lem æternæ beatitudinis capacem. Secundus panis est quod te præciosiss-
simi Filij sui sanguine redemit. Cum enim necdum esses, cum inimicus
esses, cum mox natus filius æternæ eses damnationis, prouidit tibi quo
damnationis huius effugeres sententiam. Siquidem pro te passus, crucem
& mortem sustinuit, cuius in baptismo te participem faciens sibi incor-
porauit, vt posthac omnia eius merita sint tua, sisque filius ei adoptio-
nis æternæ. Tertius panis est, vt mediteris, quanta misericordia & beni-
gnitate te peccantem dissimulauit, sicut Apostolus dicit: *An ignoras o ho-
mo quod benignitas Dei ad penitentiam te adducit? Quod putas iam in
inferno æterno supplicio damnatos, qui paucioribus quam tu, peccatis
Deum offenderunt? Vnde tibi igitur, vt te peccata peccatis cumulate,
tanto tempore tecum dissimularetur, tanto tempore parceretur, & hacten-
us penitentia expectaretur? Si hæc rectè meditaris ac expendis, omnia
membra tua merito tremant dum vides singulari huc vsque admirabi-*

Vita solitaria
cur præcipue
quaerenda sit.

Osee 2.

Ephes. 2.

ibidem.

Tres dies
mythice quid.

Ætates ho-
minum tres
quæ sunt.

Panes septem
mythice qui
sunt.

Ad quid De-
us hominem
creauit.

Col. 3.

Augustin.

Beneficium
redemptio-
nis quanti-
ssimum.

Galat. 3.

Apoc. 3.

1. Petri 2.

Dissimulauit
vii Deus nos
peccantes.

Rom. 2.

Ezech. 18.

liqué misericordia ad pœnitentiam te seruatum. Audi igitur vocem Dominicam, audi vocem Patris: Nolo mortem peccatoris, sed vt magis conuertatur & viuat. Vide igitur vt huic misericordissimæ expectationi tuæ respondeas quoque, eo perfectius te ad Deum conuertens, eo diligens illum frequentius, atque humiliter te, hoc est ingratitude tuam deflens, quo tardior ad eum fueris reuersus. Quam liberalis, quanque gratuita est super me misericordia tua Domine (ait sanctus Bernardus) Ego peccabam, & tu distulabas: ego non continebam à sceleribus, & tu ab vltione abstinebas: prolongabam ego multo tempore iniquitatem meam, & tu Domine prolongasti pietatem tuam. Quartus panis quem ruminas, quoque reficiaris est, quod quamuis ingratum, quamuis delinquentem, non tamen beneficijs suis Deus te destituit. Pauit te, à periculis eripuit & custodiuit te, gratiam hominum, fauores, tranquillitatem, sanitatem, & reliqua id genus beneficiorum munera innumera tibi tribuit. Si quid denique ei acceptum feceris, ad illum nunc conuersus, non minus id gratum erit illi, quam si nunquam peccasset. Postremo operibus tuis bonis ac virtutibus, non minus, quamuis deliqueris olim grauitate, te pœnitente retribuet, quam daret innocenti, si ad operandum modo æqua te excitauerit charitas, quæ excitauit innocentem. Neque enim imputat Dominus peccatum, vt minus accepto ferat, quicquid à pœnitente, quam quod ab innocente offertur modo charitate id pari fuerit factum. Imo crede mihi, non minus amat Deus eum, qui post multa scelera ad ipsum redit pœnitens, quam eum qui nunquam peccauit. Quamuis de retributione futura (quandoquidem merita plerunque sunt dissimilia) hoc sentiendum est, vnumquemque rezepturum iuxta opera sua, non vt in pœnitente peccata dimissa damnentur, sed vt bona opera in vtroque iuxta mensuram suam coronentur: mala autem aut hic, aut post hanc vitam purgantur. Propterea hunc panem ruminans: Quid dicam, quidam inquit, ò bone lesu de tua misericordia, qui non minus conuersum peccatorem diligis, quàm innocentem. Quintus panis est, quod diligentibus Deum omnia facit cooperari in bonum. Vide & expende hic fidelitatem diuinam. Siue enim agas, siue patiaris, si modo ad Deum toto fueris conuersus corde, ipse faciet vt non solum bona, verum etiam peccata tua tibi occasionem operetur boni maioris. Sextus panis est, quem manducabis, si meditatus fueris Dei bonitatem & benignitatem erga te. Nam bonam voluntatem, vbicumque defuerit facultas operandi, pro opere suscipit Deus, computat atque coronat. Si quidem bonorum fructum non egens, bonam recipit voluntatem. Voluntas autem tunc bona est, si nullum bonum quod agere valet, imperfectum relinquat. Septimus panis est vltima refectio æternæ felicitatis. *Quam magna, inquit Psalmista, multum dulcednis tua Domine, quam abscondisti inuentibus te.* Perfecisti eis qui sperant in te. *Inebriabuntur enim ab vberitate domus tue, & torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Meditare igitur, quando post multas huius vitæ miseras, post labores & sudores requies beata dabitur, quam dulcis erit vox illa: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi.* Interim autem filij hos panes septem in deserto huius vitæ comedite, aut cultateque ad Domini vocem dicentis: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.* Hi enim panes septem probe masticati excitabunt

Bernardus.

Beneficijs vti Deus peccantes non destituerit.

Prover. 4.

Rom. 2.

Electis vti omnia cooperentur in bonum. Roman. 8.

Bonitas & benignitas Dei erga homines quantitas

Psalm. 119.

Veritas boni dicens quæ sit.

Psalm. 119.

Psalm. 119.

Beatus dicens quæ sit refectio.

Matth. 11.

Matth. 11.

Deus vii
quadrifariis
miseretur.

Eccle. 11.

Psalm. 11.

Eccle. 12.

Peccatores
quomodo di-
ligat Deus.

Augustin.

Lucæ 5.

Eccle. 16.

Lucæ 15.

Prover. 8.

Psalm. 101.

Judith 7.

Judith 8.

Abacu 3.

Ephes. 2.

Anselm.

1. Pet. 2.

tabunt & comedenti appetitum, & gustui saporem præbent. Est itaque misericordia Domini super nos magna nimis, quippe qui quadrifariam miseretur. Primo namque miserendo non accipit nec respicit personam cuius miseretur, quia absque respectu & discrimine miseretur omnium, sicut scriptum est in Ecclesiastico dicente: *Miserati hominibus circa proximum suum, misericordia autem Dei super omnem carnem.* Sine enim peccator, siue poenitens, siue iustus fueris, non te abscondes à calore dilectionis eius. Diligit enim omnes, ideo miseretur omnium. Verùm, si dicis quomodo peccatores diligit, cum scriptum sit: *Altissimus u odio habet peccatores:* Dicendum: Deus non diligit peccatores, iuxta hoc quòd sint peccatores, nec propterea, quia sunt peccatores, sed eos qui modò quidem peccatores sunt, ideo diligit, ut diuinam dilectionem erga se & misericordiam sentiètes, fiant non peccatores: imò ut faciat eos non peccatores, hoc est, poenitentes. Nam teste Augustino: Si Deus peccatores non dilexisset, de calis ad terram non descendisset. Quod ipse quoque testatur dicens: *Non exoraui vos: auerit istos, sed peccatores ad poenitentiam.* Diligit itaque peccatores ut faciat iustos, eos scilicet qui Dei misericordiam circa se intelligunt. Quamuis enim omnium Deus misereri cupiat, non potest tamen misereri nisi eorum qui eius amant recipereque volunt misericordiam. Sunt enim qui præcludunt & abijciunt Dei miserationem. Sunt qui superbiunt, qui sunt in oculis suis sani, licet vehementer sint infirmi. Sūt qui præsumunt de sua virtute, qui Dei misericordiam non requirunt: quorum Ecclesiasticus meminit, dicens: *Non exoraui eos: pro peccatis suis, antiqui gigantes, qui destructi sunt, confidentes sua virtuti.* Secundo, miseretur poenitentibus: Quomodo enim poenitentium non miseretur, quomodo eos non diligeret, quando quidem Angelis Dei testatur esse gaudium in celo super vno peccatore poenitentiam agente? Tertio diligit iustos, sicut ait in libro Proverbiorum: *Ego diligentes me diligo.* Secundo, miseretur Dominus indefinenter, nec peccatis vincitur humanis, sicut scriptum est: *Misericordia autem Domini ab æterno, & usque in æternum super iniquitibus eum.* Neque enim misericordia eius principium habet neque finem. Et ideo Judith mulier sancta Oziam reprehendit, quod Domino tempus constituerat miserendi, dicens: *Hos quinque dies expectemus misericordiam à Domino.* In quibus scilicet si nihil recipimus auxilij à Domino, trademus nos hostibus. Reprobauit autem hoc Judith, dicens: *Vos qui estis, quærentis Dominum? Non est iste sermo qui misericordiam prouocet: sed potius qui iram excitet & suorem accendat.* Posuistis vos tempus miserationis Domini, & in arbitrium vestrum diem constituistis ei? Semper itaque miseretur Dominus, Abacuc propheta dicente: *Cùm iratus fueris, misericordiam recordaberis.* Tertio miseretur Deus abundantè, quia diues est in misericordia. Quod Anselmus explicat, dicens: *Quid misericordius intelligi valeat, quàm quod peccatori æternis tormentis deputato, & non habenti unde redimat se, Deus Pater dicat: Accipe unigenitum meum, & da pro te? Et ipse Filius: Tolle me, & redime te? Non defuit enim Deo modus alius nos redimèdi, quàm ut moreretur pro nobis. Sed Deo placuit ostendere charitatem suam erga nos immensam, quàm euidentius monstrare nõ potuit, quàm moriendo pro nobis, & nostra debita sua morte soluendo.* Quarto, miseretur Deus conuenienter. Neque enim ad peccata miseretur,

T. V
21

Miseretur
quomodo
Ihesus con-
uenienter.

Tob. 13.
Documenta
ta huius Eu-
angelij octo.

Prover. 16.

Ad pietatem
Christi que-
nam moue-
riur.
Beneficia
que a Chri-
sto turba
exhibuit.
Math. 5.
Luc. 5.
Math. 14.

Luc. 11.
Luc. 12.
Marc. 7.

Panum nu-
merus my-
stice quid
figuet.
Ioan. 6.
Di combere
super terram
quid mystice
Eia. 1.
Math. 19.
Marc. 10.
Luc. 13.

Geatig vi sint
Deo agenda.

Benedicere
cibum vt de-
beat.

1. Timoth. 4.

Pisces my-
stice quid
figuet.

neque delinquentibus conuiuet. Miseretur quidem peccanti vt respiciat, sed non vt in peccatis perseueret. Iuste igitur & verè loquebatur sanctus To- bias, dicens: *Ipsi castigauit nos propter iniquitates nostras. & ipse saluabit nos propter misericordiam suam.* Postremo, sciendum in hoc esse Euangelio octo, que nos edificat. Primum, quod quasi consilium capturus Dominus cum discipulis eos conuocat, atque quomodo sit turbæ succurrendum, tractat. Sunt enim qui circa iniuriam aut ignominiam sui non fieri putarent, si alios cõ- sulerent. De his in Proverbij dicitur: *Vidisti hominem sibi sapientem videri, magis spem illo habebit insipiens.*

Secundum, quod ad pascendam turbam Dominum mouit, non vanitas, sed pietas. Misereor, inquit, super turbam. Pietatem autem Saluatoris mouere poterant multa. Facile enim moueri poterat, qui suapte natura pi- entissimus est. Primum quod ad miserendum inuitabat Dominum, erat tur- ba, in qua multi eius erant misericordia digni, multi ei deuoti, multi boni, multi simplices & verecundi. Quare magis mouebatur. Inuenimus enim Christum turbis sæpius beneficia impendisse. Verbi gratia: Beneficium pri- mo exhibuit instructionis. De quo Mathæus: *Videns Iesu turbas ascendit in montem &c.* Et alibi: *Construerent turbam Iesum, vt audirent illum, &c.* Benefi- cium item exhibuit sanationis. De quo item Mathæus: *Exiens, inquit, Iesu, vidit turbam multam, & misertus est eius, & curauit languidos eorum.* Tertiū fu- it beneficium corporalis refectiois, de quo in hoc auditur Euangelio. Sec- undum quod inuitabat Christum ad miserendum, est quod triduo Iesum sustinuerant, seu cum eodem perseuerauerant. Perseuerantia nanque & ro- gandi importunitas impetrat citius. Vnde habemus in Euangelio, exem- pla parabolica, de amico veniente de via, de iudice iniquo & vidua, qui om- nes perseuerando quod petebant, obtinuerunt.

Tertium quod inuitabat Dominum, erat turbæ indigentia seu necessi- tas, quia non habebat quod manducaret. Quartum quia laborauerunt. Qui- dam enim de longe venerunt. Quintum, quia laboraturi erant, & periculo exponendi, si Dominus non recideret eos. Ideo dicit: *Deficient in via, si di- misero eos ieiunos.* Sextum quia erant in solitudine, vbi humano non poterant consilio mederi fami. Tertium, quod edificat, est numerus panū mysticus. In prima refectioe turbæ, hoc est, in veteri testamento ex quin- que sunt panibus satiati, qui Mosi libros quinque significant: hic verò septē fuerunt, tempus indicantes gratiæ, quo septem donis iam Spiritus sancti cõ- fortamur. Quartum, quod edificat, est quod discumbere hic iubentur super terram. In maiori enim astimatione temporalia legis tempore erant, vt po- te quæ Deo seruentibus remuneranda promittebantur. *Si volueritis* (inquit) *& audieritis me, bona terra comedetis.* At in noua lege terrena omnia suadetur contemni, sub pedibus esse, calcari, relinqui, contemni, & pauperibus distri- bui. Quintum, quod gratias egit, docens nos dona Dei cum gratiarū actio- ne percipere. Sextum quod benedixit cibum, vt nos cibum quoque bene- dicamus orantes, quo eius saluber sit usus. Vnde de cibo Apostolus loquens: *Sanctificatur enim, inquit, per verbum Dei & orationem.* Septimum, quod ius- sit apponi pisces, haud dubium pro condimento refectiois: quo intelli- gitur discretioem optimum esse in omni opere bono condimentum. Aut

Septi-

septimum est quod iussit ea, quibus turba erat reficienda, per Apostolos apponi, quo cognoscamus quicquid per prælatos nostros circa nos agitur, ad salutem nostram pertinens, haud aliter accipiendum esse nobis quam à Deo. Neque enim in prælatis nostris humanam debemus aspiciere industriam, sed providentiâ contemplari diuinam, ut eos diligamus, reuerentiamur, illisque obediamus, quos nobis præposuit Dominus rectores, patres, & promotores nostræ salutis. Octauum, quod multiplicando panes adeo turbam satiavit, ut plura quam essent apposita, superessent: quæ colligi utpote in usum pauperum distribuenda, mandavit, volens nos beneficijs suis resectos non immemores fore pauperum, ut in Euangelio quoque monet, dicens: *Verum amen quod superest, date eis emofynam, & omnia munda sum: vobis.* Filij charissimi, accipiat exemplum deuotionis ex turba illa, quæ toties, continuè sequitur Dominum præ desiderio audiendi verbum diuinum. Audiatis igitur vos quoque cum desiderio verbum Dei. Detractores & blasphemiam hereticorum, vesicas suas (quibus nihil præter aerem inest) inanes exufflantiu, non sunt verbum Dei. Scitur quid sit verbum Dei: Nempe quod conforme est moribus & operibus Christi. Neque enim aliud docuit, & aliud fecit Christus: sed scriptum de eo legimus, quod

Eccle. 17.
Multiplicatio panu quid inueniet.
Luca 21.

Act. 1.

Ioan. 8.

DOMINICA VIII. POST DOMINICAM S.
Trinitatis Epist. B. Pauli Apostoli ad Rom. VIII.

Debitores sumus non carni, ut secundum carnem viuamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. Quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei. Non enim accepistis spiritum seruutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba pater. Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij Dei. Si autem filij, & hæredes: hæredes quidem Dei, hæredes autem Christi.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Ante verba lectionis huius dixerat Apostolus Romanis: *Vos autem non in carne estis, sed in spiritu: si tamen spiritus Dei habitat in vobis.* Qui si fuerit spiritus in nobis, ex debito tenemur non seruire carni, ut satisfaciamus consentiamusve eius concupiscentijs, quamuis teneamur eius infirmitatibus necessitatibusque in administratione victus vestitusque curam tanquam animæ instrumento administrare. Itaque debitores sumus non carni, ut secundum carnem viuamus. Non enim ita sumus debitores carnis, ut curam